

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ І РОЗРОБЛЕННЯ КАР'ЄРІВ

ДУ «Житомирська політехніка»

Анотація: Стаття розкриває особливості діяльності суб'єктів господарювання в сфері надрокористування. Проведено статистичну оцінку співвідношення обсягів реалізації і виробництва продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання добувної промисловості і розроблення кар'єрів

Ключові слова: надрокористування; добувна промисловість; обсяг виробництва; обсяг реалізації

STATISTICAL ANALYSIS OF THE RESULTS OF ACTIVITIES OF EXTRACTION INDUSTRY AND QUARRY DEVELOPMENT

Abstract: The article reveals the peculiarities of the activities of economic entities in the field of subsoil use. The statistical estimation of a ratio of volumes of realization and manufacture of production (goods, services) of subjects of managing of extractive industry and development of quarries is carried out

Keywords: subsoil use; mining industry; production volume; sales volume

Сталий розвиток надрокористування в Україні передбачає дотримання загальної концепції щодо збалансованості між задоволенням потреб людей і збереженням безпечного навколишнього середовища для майбутніх поколінь. Недостатнє нормативно-правове забезпечення обліку і контролю надрокористування, в частині легітимності розвідок, видобутку та напрямів вибуття корисних копалин, призводить до виникнення корупційних схем щодо організації технологічного процесу і процесу збуту результатів видобутку, порушень екологічних стандартів та охорони праці, оплати праці і соціального забезпечення персоналу, недоотримання податків і зборів державою.

В умовах посилення режиму економії і ресурсозбереження діяльність суб'єктів господарювання в сфері надрокористування можлива лише за наявності своєчасної, повної і достовірної інформації про фактори, що впливають на екологічну оцінку, та в цілому на очікувані обсяги реалізації. Одним із шляхів досягнення ефективності надрокористування є підвищення кондиційності результатів видобутку, формування оптимальної цінової політики, дотримання інструкцій щодо охорони праці, матеріальне стимулювання працівників і задоволення вимог споживачів щодо обсягів та якості.

Статистичний аналіз тенденцій розвитку суб'єктів господарювання добувної промисловості і розроблення кар'єрів за даними Державної служби статистики України [1] протягом 2010-2019 рр. свідчить, що їх найбільша кількість припадає на 2013 рік – 1972 од., а найменша – у 2016 році 1327 од. Протягом 2016-2019 рр. спостерігається поживлення діяльності в сфері надрокористування і щорічне зростання кількості зареєстрованих суб'єктів. Щодо функціонування ФОП за цим видом економічної діяльності, то їх найбільша кількість припадає на 2010 рік – 243 од., а найменша у 2013 р. – 54 од.

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання добувної промисловості і розроблення кар'єрів [3] в цілому найбільший припадає на 2018 рік і становить 420842363,4 тис. грн., а найменший – на 2010 рік 133811798,9 тис. грн. Якщо розглядати динаміку обсягів реалізації у ФОП, то починаючи з 2011 року відбувається поступове зростання. Мінімальне значення 20222,0 тис. грн. припадає на 2011 рік, а максимальне 139496,4 тис. грн. – на 2019 рік.

Статистичні дані суб'єктів господарювання добувної промисловості і розроблення кар'єрів щодо обсягів реалізації і виробництва продукції (товарів, послуг) наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Статистична оцінка співвідношення обсягів реалізації і виробництва продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання добувної промисловості і розроблення кар'єрів*

Роки	Всі суб'єкти господарювання			ФОП		
	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг), тис. грн	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), тис. грн	Співвідношення обсягів реалізації і виробництва, %	Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг), тис. грн	Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), тис. грн	Співвідношення обсягів реалізації і виробництва, %
2015	201653621,0	212436696,5	105,35	43799,1	55471,3	126,65
2016	270761494,2	275776490,1	101,85	67117,5	74819,8	111,48
2017	358989591,2	364364376,5	101,50	111698,0	111317,4	99,66
2018	422368029,3	420842363,4	99,64	131363,2	134257,9	102,20
2019	417470080,6	414080082,2	99,19	137056,4	139496,4	101,78

*Джерело: побудовано на основі [2, 3]

В цілому за всіма суб'єктами господарювання обсяги реалізації перевищують обсяги виробництва у вартісному вираженні у 2015, 2016 і 2017 рр., а протягом 2018-2019 рр. спостерігається протилежна тенденція, що свідчить про погіршення фінансового стану суб'єктів господарювання даного виду економічної діяльності. Щодо фізичних осіб-підприємців добувної промисловості і розроблення кар'єрів, то обсяги виробництва перевищують обсяги реалізації тільки в 2017 році. Це свідчить про відсутність дієвих механізмів контролю за кондиційністю результатів видобутку, ціноутворення та збуту.

Наявність кондиційних і некондиційних результатів видобутку корисних копалин зумовлює необхідність розробки критеріїв їх розмежування, екологічної та вартісної оцінок для подальшого збуту. Тому важливе значення для ефективного управління фінансовими результатами від реалізації корисних копалин має класифікація результатів їх видобутку, яка повинна враховувати основні характеристики видобутку корисних копалин, вимоги чинного законодавства. Це сприятиме відображенню в бухгалтерському обліку достовірної інформації про обсяги, собівартість, ціну, екологічну оцінку щодо кондиційності й можливості використання за призначенням.

Перспективами досліджень є розробка класифікації результатів видобутку корисних копалин для цілей бухгалтерського обліку і аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2010-2019 роках. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 26.02.21).
2. Обсяг виробленої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2013-2019 роках. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 26.02.21).
3. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2010-2019 роках. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 26.02.21).

Поліщук Ірина Романівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку, Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, e-mail: polishuk.irina.r@gmail.com.

Жидкова Вікторія Вікторівна – аспірант кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку, Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир.

Polishchuk Iryna R., Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Information Systems in Management and Accounting, Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, e-mail: polishuk.irina.r@gmail.com.

Zhydkova Victoria V. – postgraduate student of the Department of Information Systems in Management and Accounting, Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr.